

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

*Сургуулийн орчны эрүүл мэнд,
аюулгүй байдлын тухай хуулийн төсөл*

Аливаа улс, үндэстний баялаг нь эрүүл иргэд байдаг. Эрүүл иргэдийг төлөвшүүлэхэд эрүүл амьдралын зөв дадал хэвшил чухал үүрэгтэй. Монголын Улс 2050 онд эрүүл насжилтаар бүсийн хэмжээнд тэргүүлэх 10 орны нэг болох зорилт тавьсан байдаг. Энэ зорилтод хүрэхийн тулд, Монгол Улсын иргэдийн дундаж эрүүл насжилт 6 насаар ахиулах шаардлагатай. Эрүүл насжилтаараа тэргүүлэгч орнуудын сайн туршлагаас үзвэл, иргэддээ эрүүл амьдралын зөв дадал хэвшил суулгахад сургуулийн орчин ихээхэн нөлөөтэй байна. Үүнтэй холбогдуулан, сургуулийн орчинд суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих, эрүүл аюулгүй, орчинд сурч боловсрох нөхцөлийг бүрдүүлэх, эрүүл зан үйлийг төлөвшүүлэх, аливаа өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавихтай холбогдсон эрх зүйн зохицуулалтыг төгөлдөршүүлэх шаардлага үүсжээ.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлд Монгол Улсын иргэний баталгаатай эдлэх эрхүүдийг дурджээ. Тэдгээрээс сургуулийн орчны эрүүл мэндтэй холбоотой нэн чухал дараах эрхүүд байна. Үүнд, эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, эрүүл мэндээ хамгаалуулах, сурч боловсрох эрхүүд багтана. Төр нь иргэдийнхээ үндсэн эрхийг баталгаатай эдлүүлэх, эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг хүлээдэг. Эдгээр үндсэн эрхийг баталгаатай эдлүүлэх зорилгоор төрөөс урт хугацааны хөгжлийн бодлого боловсруулан ажиллаж байна.

Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого “АЛСЫН ХАРАА 2050”-ийн удиртгалд “Монгол Улс 2050 онд нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлт, иргэдийн амьдралын чанараар Азид тэргүүлэгч орнуудын нэг болно” гэсэн бөгөөд амьдралын чанарыг хэмжих нэг гол хэмжүүр нь тухайн улсын иргэдийн эрүүл мэнд юм. Түүнчлэн Алсын хараа 2050 урт хугацааны хөгжлийн бодлогын эрхэм зорилгын нэг нь “эрүүл чийрэг, эрдэм боловсролтой, эх оронч, хөрвөх чадвартай, оюунлаг, бүтээлч иргэнтэй улс болж хөгжих” юм. Үүний дагуу, эрүүл дадал хэшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэх зорилтыг дэвшүүлжээ.

Үүний хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны эрүүл мэндийн зорилтод “Хүн амд эрүүл аж төрөх, амьдралын зөв дадал эзэмшүүлэх ажлыг хүүхэд наснаас нь хэвшүүлэх зорилгоор сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын хөтөлбөрт тусган эрүүл амьдралын зан үйлийг хэвшүүлнэ”, “Хүүхэд чөлөөт цагаараа эрүүл мэнд, бие бялдрын зөв дадал эзэмших орчин, нөхцөлийг орон сууцны гадна талбай, сургуулийн орчинд бүрдүүлнэ” гэжээ.

Энэхүү урт хугацааны хөгжлийн бодлогоор дэвшүүлсэн зорилгод хүрэх үр дүнтэй хувилбар нь ерөнхий боловсролын сургуулийн тогтолцоог ашиглан суралцагчдыг бага ангиас нь эрүүл зан үйлийг төлөвшүүлэх, тэдгээрийн эрүүл мэндийг хамгаалах, сургуулийн орчин дахь аливаа осол, эндэгдэлд өртөхөөс сэргийлэх аюулгүй байдлын тогтолцоог бүрдүүлэх явдал юм.

2024 оны Статистикийн мэдээллийн сангийн мэдээллээр Монгол Улсад нийт 3,4 сая хүн оршин суудаг бүртгэлтэй, үүнээс 771,722 хүүхэд ерөнхий боловсролын сургуульд өдрөөр суралцдаг нь нийт хүн амын 22 хувийг эзэлнэ. Мөн бага дунд боловсролын 61016 ажилтан, багш, албан хаагч, ажиллаж байна.

Энэ хувь хэмжээ нь хүн амын өсөлт болон төрөлттэй холбоотойгоор ойрын жилүүдэд нэмэгдэх төлөвтэй байна. Ерөнхий боловсролын суралцагчийн эрүүл мэндийн тулгамдаж буй асуудлыг тодорхойлоход хүүхдийн эрүүл мэндийн асуудлыг тодорхойлохтой холбогдон хийгдсэн судалгаануудаас харж болно.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага болон Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс нийтэлсэн “Эрүүл мэндийн үзүүлэлт-2023” эмхэтгэл тайланд дурдсанаар амбулаторид өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байгаа бөгөөд ялангуяа 5-19 насны хүүхдийн өвчлөлд шүд цоорох, шүд ба дайврын эмгэг тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Монгол Улс нь Номхон далайн баруун бүсийн 37 орноос сүрьеэгийн халдвар өндөртэй орны тоонд багтдаг бөгөөд 2023 онд 2357 тохиолдолд бүртгэгдэж, өмнөх оноос 2 тохиолдлоор өссөн үзүүлэлттэй байна. Шинээр бүртгэгдсэн тохиолдлын 2,6 хувийг 10-14 насны, 5,9 хувийг 15-19 насны хүүхдүүд эзэлж байгааг анхааралдаа авах шаардлагатай. Түүнчлэн, сургуулийн хүүхдийн дундах бахлуурын тархалт 2010 оны түвшингээс төдийлэн өөрчлөгдөөгүй, 6-11 насны хүүхдийн 7.8 хувь бахлуууртай байна.

Монгол Улсын өсвөр насны охидын (15-19 насны) төрөлтийн түвшин 2023 оны ДЭМБ-ын статистикаар тухайн насны 1000 охидод харьцуулахад 26,9 байгаа нь дэлхийн дундаж (41.9)-аас доогуур байгаа хэдий ч Номхон далайн баруун бүсийн дундаж (16.9)-аас өндөр (27,9) үзүүлэлттэй байна. Мөн онд 12197 үр хөндөлт бүртгэгдэж, үүний 5 хувийг 20-иос доош насны эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Дээрх статистик мэдээллүүд өсвөр насны болон ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдын эрүүл мэндэд төрөөс анхаарах шаардлагатайг илтгэж байна. Үүнтэй холбогдуулан ерөнхий боловсролын сургуулийн тогтолцоогоор дамжуулан 6-17 насны суралцагчдын эрүүл мэндэд хамгаалах, дэмжих, тооцоо судалгаанд үндэслэсэн хариу арга хэмжээ авах эрх зүйн үндэслэл бий болгох шаардлагатай байна.

Мөн Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага болон Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс нийтэлсэн “Эрүүл мэндийн үзүүлэлт-2023” эмхэтгэл тайланд дурдсанаар манай улсын хэмжээнд 2023 онд 210,763 осол гэмтлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оноос 11.6 хувиар өссөн ба үүний 28.5 хувийг 5-19 насны хүүхдүүд эзэлж байна. Тоглоом ба спортын талбайн хэрэгслээс унаж гэмтэх тохиолдлын хувьд, 10-14 насны хүүхдүүдийг 7,8 хувийг, 15-19 настай хүүхдүүдийн 3,7 хувь нь дээрх шалтгаанаар бэртжээ. Түүнчлэн тус тайлангийн зөвлөмжид зааснаар “Монгол Улсын нийт хүн амын 30.9%-ийг 15 хүртэлх насны хүүхэд эзэлдэг хэдий ч хүүхдийн эрүүл мэндийг орчны аюултай хүчин зүйлсээс хамгаалахад чиглэсэн тусгайлсан бодлого байхгүй, харин эрүүл мэнд, байгаль орчин, боловсролын талаарх төрийн бодлогоор тодорхойлогдож байна гэсэн байна.

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, Эрүүл мэндийн яам, НҮБ-ийн хүүхдийн сан, Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас 2023 онд нийтэлсэн “Боловсролын орчин дах хүүхдийн эрх, хамгааллын судалгаа – 2023”-т, хөдөөгийн сургуулиудын 76,9 хувь, нийт сургуулиудын 78,9 хувьд нь гадаа тоглоомын болон биеийн тамирын талбайд осол гэмтлээс сэргийлсэн тэмдэг, тэмдэглэгээ хангалтгүй бөгөөд хотын сургуулийн 15,8 хувь, хөдөөгийн сургуулийн 9,4 хувьд гэрэлтүүлэг хангалтгүй гэсэн үр дүн гарчээ.

НҮБ-ийн Хүүхдийн сангаас 2024 онд боловсруулсан “Хүүхдийн орчны эрүүл мэндийн түргэвчилсэн үнэлгээний тайлан”-д дурдсанаар ерөнхий боловсролын сургуулийн 51 хувь нь авто замтай ойр, 79 хувь нь автомашины хурд сааруулагчгүй, 33 хувь нь стандартын шаардлага хангаагүй хашаатай, 77.2 хувь нь эдэлбэр газраа зориулалтаар нь ашигладаггүй, 73.2 хувь нь аюулгүй байдал хангасан биеийн тамирын талбайгүй, 13 хувь хүүхэд унаж, гэмтэх аюултай нүхтэй, 76.9 хувь нь гадна орчинд цахилгааны ил задгай утастай гэсэн судалгаа гаргажээ. Түүнчлэн тус тайланд дурдсанаар, сургууль, цэцэрлэгийн барилгад засвар хийсний дараагаар будаг, бусад материалаас ялгардаг формальдегид зөвлөмж хэмжээнээс 2.7-2.9 дахин, бензол 3.5 дахин хэтэрсэн дүнтэй хэмжигджээ. Мөн сургууль, цэцэрлэгийн барилгын хана, шалны будагт агуулагдах хар тугалга зөвлөмж хэмжээнээс 2-5, хром 2.3 дахин хэтэрсэн нь тус тус тогтоогдсон байна.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас гаргасан манай улсын 2023 оны “Эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчны үнэлгээ”-нд дурдсанаар, агаар дахь PM 2.5 хэмжээ байх ёстой хэмжээнээс 8 дахин их байна. Манай улсад агаарын бохирдлоос үүдэлтэй зүрх, судасны өвчлөл болон цус харвалт нь нас баралтын шалтгаанд өндөр хувийг эзэлдэг. Сургуулийн сурагчид хичээлдээ ирж, орчин үедээ дээрх зөвлөмж хэмжээнээс 9 дахин, сургууль дээрээ 3,3 дахин хэтэрсэн PM 2.5 тоосонцорт өртөж байна.

Түүнчлэн, одоогоор мөрдөж буй хууль тогтоомжуудад сургуулийн барилга, байгууламж, сургалтын материал, тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдлын хяналт шалгалт дутмагаас осол гэмтэл гарсан тохиолдолд хэн хариуцах эсэх нь тодорхой бус байна.

Дээрхээс үзвэл, сургуулийн орчинд тавигдах аюулгүй байдалтай холбогдуулан шаардлагатай холбогдох стандартууд батлагдсан байдаг боловч улс даяар бүрэн хэрэгжихгүй, зохицуулалт хангалтгүй байгаа нь харагдаж байна. Өөрөөр хэлбэл, сургуулийн орчинд тавигдах аюулгүй байдалтай холбогдуулан шаардлагатай холбогдох стандарт батлагдсан боловч, тэдгээрийн хэрэгжилтийг тогтмол үнэлэх, тайлагнах, хэрэгжүүлээгүй тохиолдолд авах хариуцлага зэргийг тодорхой болгох шаардлагатайг илтгэж байна.

Тийнхүү, дээрх шаардлагыг үндэслэн асуудлыг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд заасны дагуу Сургуулийн орчны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тухай хуулийн төслийг анхдагч хуулийн төслийн хэлбэрээр боловсрууллаа.

Сургуулийн орчны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тухай хуулийн төсөл нь 4 бүлэг 27 зүйлээс бүрдэнэ.

1.Тус хуулийн төслийн нэгдүгээр бүлэгт, тус хуулийн зорилго, хууль тогтоомжийн актын бүрдэл, хуулийн үйлчлэх хүрээ, нэр томъёоны тодорхойлолт, зарчмыг тусгалаа.

Сургуулийн орчны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тухай хуулийн зорилго нь өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж буй бүх ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн сургуулийн орчинд суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих, эрүүл аюулгүй, орчинд сурч боловсрох нөхцөлийг бүрдүүлэх, эрүүл зан үйлийг төлөвшүүлэх, аливаа өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Сургуулийн орчны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Хүүхдийн эрхийн тухай хууль, Хүүхэд хамгааллын тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хууль, Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль, Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хууль, Хүнсний тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэх бөгөөд Монгол Улсын нэгдэн олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

Тус хуулийг хэрэгжүүлэхэд дараахь зарчмыг баримтална:

- ялгаварлан гадуурхахгүй байх;
- тэгш хандах;
- хүмүүнлэг, энэрэнгүй хандах;
- суралцагчийн хувийн болон эмзэг мэдээллийн нууцлалыг чанд хадгалах;
- суралцагчийн эрх, ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд тавих;
- эрүүл аюулгүй эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх.

2.Тус хуулийн төслийн хоёрдугаар бүлэгт, сургуулийн эрүүл мэндийн тогтолцоонд холбогдох дараах зохицуулалтуудыг тусгалаа.

Эрүүл мэндийг дэмжигч сургуулийн баримтлах нийтлэг бодлогыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн боловсруулж, батлах бөгөөд энэхүү нийтлэг бодлогод нийцүүлэн сургууль бүр өөрийн эрүүл мэндийн бодлогыг баталж, хэрэгжүүлэх зохицуулалт тусгасан. Энэ нь бүх сургууль нэгдсэн чиглэлтэй, тогтвортой эрүүл мэндийн бодлого хэрэгжүүлж, “эрүүл мэндийг дэмжигч сургууль” болох, суралцагч, багш, ажилчдын эрүүл орчинд суралцах, ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чухал эрх зүйн орчин болно.

Мөн төрөөс суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих дунд хугацааны төлөвлөгөө батлах бөгөөд түүний хэрэгжилтийг жил бүр тайлагнах тогтолцоог бүрдүүлэх талаар тусгалаа. Ингэснээр, суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих, сургуулийн орчны аюулгүй байдлыг хангах эргэх холбоотой эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, бодлогоор хангах боломж бүрдүүлэхээс гадна тайлагналын системээр дамжуулан олон нийтийн хяналт, ил тод байдлыг бий болгоно.

Сургуулийн орчинд осол, гэнэтийн өвчлөлд шуурхай хариу арга хэмжээ авах боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэхэд шаардлагатай эрүүл мэндийн тоног, төхөөрөмжөөр тохижуулсан эрүүл мэндийн өрөөг бий болгох, ашиглалтын бэлэн байдлыг хангахтай холбоотой зохицуулалтыг тусгасан. Ингэснээр, суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах анхны хариу арга хэмжээг сургуулийн хүрээнд цаг алдалгүй авах, амь нас, эрүүл мэндийг аврах, хүндрэлээс сэргийлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

Сургуулийн орчинд суралцагч эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ авах, жил бүр хүний эрхэд суурилсан, холбогдох стандарт хангасан болон суралцагчийн хувийн мэдээлэл алдагдахаас сэргийлсэн орчинд үзлэг, шинжилгээ явуулах, түүний үр дүнд нийцсэн хариу арга хэмжээг тухайн сургууль, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал болон тухайн шатны Засаг даргатай хамтран зохион байгуулах зохицуулалтыг тусгалаа. Ингэснээр, үзлэг, шинжилгээнээс үүсэх сөрөг үр

дагавар арилж, суралцагчид багаасаа эрт илрүүлэгд орж хэвших, хүнд хэлбэрийн өвчлөлөөс эрт үед урьдчилан сэргийлэх боломжтой болно. Түүнчлэн суралцагчдын эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээг тогтмол зохион байгуулснаар, Монгол Улс даяар суралцагч хүүхдүүдийн эрүүл мэндийн дата мэдээлэл тогтмол цугларч, түүнд тохирсон хариу арга хэмжээг богино хугацаанд авах боломжийг нэмэгдүүлнэ. Мөн суралцагчийн холбогдох насны өвчлөлийн онцлогийг тусгасан шинжлэх ухааны үндэслэлтэй үзлэг, шинжилгээний ангиллыг бий болгох замаар шаардлагагүй ажлын ачаалал, улсын төсвийн хэт дарамт үүсгэхээс сэргийлсэн.

Дээрх үзлэг, шинжилгээг тогтмол зохион байгуулах болсонтой холбоотойгоор уг зохион байгуулагч нь суралцагчийн эрүүл мэндийн хяналт, тандалтын цахим бүртгэлийн санд үзлэг, шинжилгээний үр дүнг тусгах, суралцагчдын эрүүл мэндийн тайланг нэгтгэн боловсруулж, тайлагнах, уг тайланд үндэслэн сургуулийн захирал нь сум, дүүргийн эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран сургуулийн хэмжээнд суралцагчдын эрүүл мэндийн эрсдэлийг бууруулах хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх, энэ үйл ажиллагааг жил бүр аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар тайлагнах зохицуулалтыг тусгасан. Мөн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар нь бүс нутгийн суралцагчдын эрүүл мэндийн тайланг боловсруулж, эрүүл мэндийн болон боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх бөгөөд эдгээр төрийн захиргааны төв байгууллагууд нь ирүүлсэн тайланг нэгтгэж суралцагчдын эрүүл мэндийн улсын хэмжээний үзүүлэлтийг цахим хуудсаараа дамжуулан олон нийтэд тайлагнахаар зохицуулалт тусгасан. Үүний үр дүнд эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээний үр дүнг ашиглан нотолгоонд суурилсан төлөвлөлт хийх, эрүүл мэндийн эрсдэлд өртөх магадлалтай бүлгийг тогтоож, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг оновчтой төлөвлөх, улмаар хүүхдийн эрүүл мэндийн хяналтыг улсын хэмжээнд системтэйгээр хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Түүнээс гадна үзлэг, шинжилгээг тогтмол зохион байгуулах эрх зүйн орчин бүрдүүлэхийн зэрэгцээ эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээгээр өвчтэй эсвэл өвчлөх эрсдэлтэй гэж оношлогдсон суралцагчийг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх болон эмчлүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг шат дараатай авч хэрэгжүүлэх зохицуулалтыг бий болгосон бөгөөд үүний үр дүнд суралцагч нэг бүрийн амь нас, эрүүл мэнд хамгаалагдах эрх зүйн үндэс бий болно.

Мөн түүнчлэн тус хуулийн зохицуулалтаар сургуулийн орчинд тархах эрсдэл бүхий халдварт өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, ариутгал хийх, сэтгэл зүйн зөвлөгөөнд холбогдох зохицуулалтыг тусгалаа. Ингэснээр, сурагчдын бие махбод болон сэтгэл зүйн эрүүл мэндийг цогцоор нь дэмжих, эрт шатанд тусламж үзүүлэх, сургуулийн орчны сөрөг нөлөөллийг системтэй бууруулах боломжийг бүрдүүлнэ. Мөн суралцагчдад эрүүл өсөлт хөгжил, халдварт өвчин, халдварт бус өвчин, донтолт, осол гэмтэл, хүчирхийлэл, сэтгэц, бэлгийн болон нөхөн үржихүй, эрүүл ахуйн гар угаах, шүд угаах, хог хаягдлын менежмент, ариун цэврийн өрөөг зохистой ашиглах гэх мэт амьдрах ухааны ур чадваруудыг багтаасан эрүүл мэндийн боловсролын зохицуулалтыг тусгалаа. Энэ нь амьдрах ухааны суурь чадваруудыг төлөвшүүлэх зорилготой урьдчилан сэргийлэх боловсролын агуулгыг багтааж, сургуулийн насны хүүхдэд оновчтой, үе шаттай олгох тогтолцоог бий болгоно.

3.Тус хуулийн төслийн гуравдугаар бүлэгт, сургуулийн орчны аюулгүй байдлыг хангах, аливаа осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл ахуйн стандартын хэрэгжилтийг хангах, түүнээс учирсан нөхөн төлбөр олгохтой холбогдох дараахь агуулга бүхий зохицуулалтуудыг тусгалаа.

Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нь 4 жил тутамд сургуулийн орчноос шалтгаалсан осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны үндсэн төлөвлөгөөг баталж, хэрэгжүүлж, олон нийтэд тайлагнахаар зохицуулсан бол, энэхүү төлөвлөгөөнд нийцүүлэн Сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал болон тухайн шатны Засаг дарга сургуулийн орчноос шалтгаалсан осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх орон нутгийн төлөвлөгөөг жил бүр баталж, хэрэгжүүлэх, тайлагнахаар, харин сургуулийн захирлын хувьд тухайн сургуулийн орчноос шалтгаалсан осол, гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх сургуулийн төлөвлөгөөг жил бүр боловсруулж, баталж, хэрэгжүүлэхээр зохицуулсан. Энэ нь үндэсний түвшнээс орон нутаг, сургууль хүртэлх шатлал бүхий төлөвлөлт, хэрэгжилт, тайлагналын нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлж, сургуулийн орчны аюулгүй байдлыг эрсдэлд суурилан үнэлэх, сайжруулах, хариу арга хэмжээ авах үйл ажиллагааг тасралтгүй үргэлжлүүлэх нөхцөлийг хангах эрх зүйн үндэс болно.

Мөн энэ бүлэгт сургууль нь суралцагчдад аюулт үзэгдэл, гамшгийн үед хүний амь нас аврах, гамшгийн нөхцөл байдлыг даван гарах анхан шатны чадварыг эзэмшүүлэх зорилгоор гамшгаас хамгаалах сургалт зохион байгуулах, сургуулийн орчноос шалтгаалсан осол, гэмтлийн улмаас хохирсон суралцагч, тэдгээрийн гэр бүлийнхэнд сэтгэл зүйн тогтвортой байдал болон нийгэмд дасан зохицуулах зорилгоор зөвлөгөө өгөх болон сэтгэл зүйн эмчилгээ хийх зэрэг шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлэхтэй холбогдсон зохицуулалтыг тусгасан. Ингэснээр суралцагчийн амь нас, эрүүл мэндэд учрах эрсдэлийг бууруулах, осол гэмтлийн дараах нөхөн сэргээх үйлчилгээг системтэй, шаталсан байдлаар зохион байгуулах нөхцөл бүрдэнэ.

Түүнчлэн сургуулийн орчинд тавигдах нэмэлт шаардлагыг тусгасан бөгөөд, цаашдаа суралцагчдыг орчны бохирдол, тэдгээрээс улбаатай өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх боломжтой болно.

Сургуулийн барилга, байгууламж, биеийн тамирын талбай, сургуулийн эзэмшил газар дээрх аливаа аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн холбогдох стандартыг бүрэн хангаагүйн улмаас бусдын эрүүл мэнд, хөрөнгө, амь насанд учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, хариуцлага хүлээх этгээдийг тодорхой болголоо. Ингэснээр, сургуулийн эзэмшил газар дээрх хохирсон иргэдийн хохирлыг нэн тэргүүнд нөхөн төлүүлэх боломжтой болно. Түүнчлэн, хариуцлага хүлээх этгээд тодорхой болсноор тухайн этгээд болон сургуулийн зүгээс сургуулийн орчинд үүсэх аливаа хэлбэрийн осол, гэмтэл, эндэгдлээс урьдчилан сэргийлэх явдалд онцгой анхаардаг болно.

4.Тус хуулийн төслийн дөрөвдүгээр бүлэгт, тус хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдох санхүүгийн олон талт эх үүсвэрийг ашиглаж болох эрх зүйн үндэслэлийг тусгалаа.

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрх, эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрх, сурч боловсрох эрхийг баталгаажуулах ач холбогдолтой тул Монгол Улсын Үндсэн хуультай нийцнэ. Түүнчлэн, хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгахгүй бөгөөд суралцагч хүүхдийн эрхийг хангах тогтолцоог бий болгох зорилготой тул Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай нийцнэ.